

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Kalandusandmete kogumise toetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Kalandusandmete kogumise toetus“ kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse § 19 lõike 2 ja § 26 lõike 3 alusel.

Määruse eesmärk on sätestada „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” (edaspidi *rakenduskava*) meetme „Andmete kogumine” raames toetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord ning täidesaatva riigivõimu asutus, kes võib toetust taotleda.

Kalandusandmete kogumise toetust (edaspidi *toetus*) saab kasutada nende tegevuste elluviimiseks, mis on vajalikud kalandusandmete kogumise, haldamise ja kasutamise toetamiseks ning ühise kalanduspoliitika rakendamiseks.

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469) (edaspidi *ühissätete määrus*).

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006/ ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66) artikli 19 lõike 1 alusel heakskiidetud „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014–2020 rakenduskavaga”.

Eelnõu valmistasid ette Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna kalanduse arengu büroo juhataja asendaja Juhani Papp (tel 625 6265, juhani.papp@agri.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Riina Kurm (tel 625 6520, riina.kurm@agri.ee) ja eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 10 paragrahvist. Määruse lahutamatuks osaks on määruse lisad.

Eelnõu § 1 sätestab määruse reguleerimisala. Eelnõu kohaselt kehtestatakse rakenduskava raames antava kalandusandmete kogumise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord.

Eelnõu §-s 2 lõikes 1 on sätestatud meetme raames toetatavad tegevused. Eelnõu kohaselt toetatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artiklis 77 nimetatud

tegevusi, mis on otseselt seotud rakenduskava ja toetuse eesmärkidega, vajalikud rakenduskava ja toetuse andmise eesmärkide saavutamiseks ning mille järele on põhjendatud vajadus. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22–61) artiklile 25 on liikmesriigid kohustatud koguma kalavarude majandamiseks vajalikke bioloogilisi, keskkonnavalaseid, tehnilisi ja sotsiaal-majanduslikke andmeid. Täpsemad nõuded kalandusega seonduvate andmete kogumiseks on kehtestatud Nõukogu määruses (EÜ) nr 199/2008 ja Euroopa Komisjoni määruses (EÜ) nr 665/2008. Toetust võib taotleda Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud kalanduse riiklikus andmekogumisprogrammis toodud tegevuste elluviimiseks.

Eelnõu § 2 lõike 2 kohaselt antakse toetust ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punktides a ja d sätestatud vormis. Toetatava tegevuse elluviimisega seotud otsesed kulud hüvitatakse tegelikult tehtud ja välja makstud rahastamiskõlblike kulude alusel ning tegevuse elluviimisega seotud kaudsed kulud hüvitatakse kindlamääraline rahastamisena.

Eelnõu §-s 3 on sätestatud, et omafinantseeringu minimaalne määr puudub.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse kulude abikõlblikkus.

Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt on abikõlblikud kulud tegevusi elluviiva töötaja, ametniku ja eksperdi tööjõu kulud, töövõtu- või käsunduslepingu alusel makstav tasu, ametniku või töötaja lähetus- ja koolituskulud, riist- ja tarkvara soetamise kulud, mille soetusmaksumus ilma käibemaksuta on vähemalt 2000 eurot ja tellitavate tööde ja teenuste kulud.

Toetatava tegevuse rakendamisega otseselt seotud personalikuludeks loetakse selle määruse kohaselt tegevusi (otseselt) elluviiva töötaja, ametniku ja eksperdi tööjõukulud proportsionaalselt andmekogumisprogrammi elluviimiseks kulunud ajaga, ametist vabastamise, töölepingu lõpetamise ja muud seadusest tulenevad hüvitised, seadusest tulenevad maksud ja maksed tööjõukuludelt.

Eelnõu § 4 lõike 2 kohaselt on abikõlblikud ka tegevuse elluviimisega seotud kaudsed kulud, milleks on kulud bürootarvetele, sidekulud, kontoritehnika ja mööbli soetamise kulud, riist- ja tarkvara soetamise kulud, kui need on alla 2000 euro ilma käibemaksuta, transpordi kulud, kommunaalkulud, tööruumide üürimise ja rentimise kulud ja kaudsed personali kulud. Kaudsete personali kuludena käsitletakse näiteks raamatupidaja, sekretäri, personalitöötaja ja haldustöötaja tööjõukulusid.

Eelnõu § 4 lõike 3 kohaselt hüvitatakse toetatava tegevuse elluviimise käigus tekkinud kaudne abikõlblik kulu ulatuses, mis ei ületa 15 protsenti järgmistest abikõlblikest otsestest personalikuludest. Kaudsete kulude hüvitamise korral toetuse väljamaksmisel kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita.

Ühissätete määruse artikli 68 lõike 1 punkt b sätestab ühtse määra arvutamise aluseks abikõlblikud otsesed personalikulud (ingl *eligible direct staff costs*), seetõttu on vajalik eristada otsese ehk sisutegevusi tegeva personali ja kaudse ehk administreeriva personali kulusid.

Otsesed kulud on sellised kulud, mis on otseselt seotud ametniku või töötaja tegevusega ja kus on võimalik näidata seost selle tegevusega (näiteks tööaja tabeli kaudu). Otseseks personaliks loetakse andmekogumisprogrammi elluviimisega tegelevad isikud.

Kaudsed kulud on kulud, mis ei ole otseselt seotud põhitegevusega ning mida on keerukas jagada põhitegevuste ja muude tegevuste vahel. Selliste kulude hulgas on halduskulud, mille puhul on raske kindlaks määrata spetsiifilisele tegevusele kulunud summat (näiteks juhtimiskulud, värbamiskulud, raamatupidaja, telefoni, vee- või elektrikulud, ruumide üürimise või rentimise kulud jne).

Kaudsed kulud on kulud bürootarvetele, sidekulud (sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu), infotehnoloogia kulud, vajaliku kontoritehnika, varustuse ja mööbli ostmise kulud ning

tööruumide üürimise või rentimise kulud, samuti transpordikulu ja kommunaalkulud (sealhulgas küte, vesi, elekter).

Kui toetust makstakse otsestest personalikuludest arvestatud ühtse määra (15 protsenti) alusel kaudsete kulude hüvitamiseks, siis toetuse abikõlblik kogusumma arvutatakse järgmiselt: abikõlblik otseste personalikulude summa + 15 protsenti kaudsete kulude summa (§ 4 lõige 3) + ülejäänud abikõlblikud kulud kuludokumentide alusel (§ 6 lõige 2).

Kalandusandmete kogumise toetuse väljamaksmiseks kavandatakse kasutada kindlamääralise rahastamise vormi (ingl *flat rate*). Tegemist on olulise kavandatava muudatusega võrreldes eelmise programmiperioodiga. Kui tegevuse elluviimisel tekib kaudseid kulusid, võib neid hüvitada ühtse määrana, mis on 15 protsenti abikõlblikest otsestest personalikuludest. Tegu on kulude lihtsustatud hüvitamisega, mille rakendamise eesmärk on lihtsustada menetlust valdkondades, kus on palju kuludokumente väikeste kulutuste kohta.

Personalikulud on kulud, mis tulenevad tööandja ja töövõtja vahelisest lepingust või käskkirjast ametniku puhul või teenuse osutamise lepingust koosseisuvälistele töötajatele (tingimusel, et kulud on selgelt eristatavad). Need sisaldavad ka makse ja töövõtjate sotsiaalkindlustusmaksed, samuti tööandja kohustuslikke sotsiaalmakse. Seetõttu ei loeta reisi- või töölähetuskulusid personalikuludeks.

Otseste, kaudsete ja personalikulude definitsioon on täpsemalt toodud komisjoni juhendis Euroopa Struktuuri ja Investeeringufondidele (European Structural and Investment (ESI) Funds) Guidance on Simplified Cost Options (SCOs): Flat rate financing, Standard scales of unit costs, Lump sums (under Articles 67 and 68 of Regulation (EU) No 1303/2013, Article 14(2) – (4) of Regulation (EU) No 1304/2013 and Article 19 of Regulation (EU) No 1299/2013).

Kui personalikulu hüvitatakse tegelike kulude alusel ning töötaja või ametnik täidab lisaks rakenduskava raames tehtavale tööle samas asutuses ka muid tööülesandeid, tõendatakse rakenduskava heaks töötatud aega töötaja tabeliga (§ 9 lg 2 punkt 8).

Eelnõu §-s 5 kohaselt on mitteabikõlblikud kulud amortisatsioonikulud, mitterahalised sissemaksed ja maaostu kulud, laenuintressid ja tagastatav käibemaks. Abikõlblikud ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 69 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artiklis 11 nimetatud tegevuste elluviimisega seotud kulud ning kulud, mis on tehtud enne 1. jaanuari 2015.

Eelnõu § 6 lõige 1 sätestab toetuse taotleja. Toetust antakse täidesaatva riigivõimu asutusele.

Eelnõu § 6 lõike 2 kohaselt esitab taotleja taotluse Maaeluministeeriumi struktuuriüksusele, kes on määratud täitma korraldusasutuse ülesandeid (*edaspidi korraldusasutus*). Ministeeriumi sisene täpsem ülesannete jaotus kehtestatakse maaeluministri käskkirjaga, mille kohaselt täidab korraldusasutuse ülesandeid ministeeriumi kalamajandusosakond. Maaeluministeeriumi taotluse korraldusasutusele esitab ministeeriumi haldusosakond.

Toetuse taotlemiseks esitab taotleja lisa 1 nimetatud avalduse, milles on andmed taotluse, taotleja ja tegevusse kaasatud töötaja ja ametniku, ning tegevuse eelarve kohta.

Määruse lisa 1 on sätestatud taotlusele esitatavad nõuded, sealhulgas andmete loetelu mis sisaldab teenistuja või töötaja ametikirjeldust, mis kajastab töö eesmärki, tööülesandeid, tingimusi ning töösuhte algust ja lõppu. Samuti on kirjeldatud tellitava töö või teenuse eesmärki ja vajaduse põhjendust, võimalikku tegevuse elluviijat ja tegevust, ligikaudset ajakava ning eelarvet. Tegevuse kirjeldus on vajalik selleks, et paremini hinnata kavandatava tegevuse abikõlblikkust ja vastavust rakenduskava eesmärkide elluviimisele.

Eelnõu § 7 lõike 1 kohaselt teavitab korraldusasutus taotlejaid taotluse esitamise tähtjast kirjalikult.

Eelnõu § 7 lõike 2 kohaselt kontrollib korraldusasutus taotluses esitatud andmete õigsust ja vastavust toetuse saamise nõuetele, lähtudes kalandusturu korraldamise seaduse §-st 28.

Eelnõu § 7 lõike 3 kohaselt võib korraldusasutus taotluse kulude vastavuse ning taotluse eelarve põhjendatuse kontrollimiseks küsida taotlejalt lisateavet. Korraldusasutus määrab taotlejale teabe esitamiseks vähemalt viie tööpäeva pikkuse tähtaja. Kui taotleja lisateavet tähtpäevaks ei esita, on korraldusasutusel õigus loobuda taotluse menetlemisest nende tegevuste või kulude osas, mille kohta lisateavet ei esitatud.

Eelnõu § 7 lõige 4 sätestab, et kui taotluses esineb puudusi, mille tõttu taotlus ei vasta nõuetele, esitab korraldusasutus taotlejale nõude puuduvate dokumentide või andmete esitamiseks või esitatud andmetes või dokumentides sisalduvate puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks määrab korraldusasutus taotlejale vähemalt viie tööpäeva pikkuse tähtaja.

Eelnõu § 8 kohaselt teeb korraldusasutustaotluste kohta taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 20 tööpäeva jooksul taotluse esitamise tähtpäevast arvates.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse toetuse maksmise kord, sealhulgas nõuded toetuse väljamakse taotlusele, kulusid tõendavate dokumentide loetelu, toetuse saaja esitatud maksetaotluse ja sellele lisatud kuludokumentide kontroll ning toetuse väljamaksmise kord.

Eelnõu § 9 lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja iga kuu 15. tööpäevaks ministeeriumile maksetaotluse ja kuludokumentide nimekirja lisas 2 esitatud andmete loetelu ning § 9 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kulusid tõendavad dokumendid. Toetus makstakse välja, kui makse tegemise aluseks olevad kulud on abikõlblikud.

Eelnõu § 9 lõikes 2 on loetelu kulu tõendavatest dokumentidest.

Eelnõu § 9 lõike 3 kohaselt kontrollib korraldusasutus toetuse saaja maksetaotlust, kuludokumentide nimekirja ning lõigetes 2 ja 3 nimetatud kulusid tõendavaid dokumente.

Eelnõu § 9 lõige 4 sätestab, et kui maksetaotluses esineb puudusi või on vaja lisateavet, esitab korraldusasutus taotlejale nõude puuduste kõrvaldamiseks või lisateabe saamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks määrab korraldusasutus taotlejale vähemalt viie tööpäeva pikkuse tähtaja.

Eelnõu § 9 lõike 5 kohaselt teeb korraldusasutus toetuse maksmise otsuse kalandusturu korraldamise seaduse § 33 lõike 3 alusel 20 tööpäeva jooksul nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates.

Eelnõu §-s 10 kehtestatakse dokumentide säilitamise nõuded. Määruse alusel ministeeriumile esitatud dokumente taotlejale ja toetuse saajale ei tagastata. Toetuse saaja säilitab kulu abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid kalandusturu korraldamise seaduse § 34 lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul.

Määrusega kehtestatakse kaks lisa. Lisas 1 sätestatakse kalandusandmete kogumise toetuse taotlusele esitatavad nõuded ja lisas 2 kalandusandmete kogumise toetuse maksetaotlusele esitatavad nõuded.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006/ ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

4. Määruse mõjud

Määruse jõustudes hakkavad kehtima Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist kalandusandmete kogumise toetuse andmise ning kasutamise tingimused ja kord, mis soodustab kalandusandmete kogumist, haldamist ning kalandusalaste teaduslike teadmiste parandamist ja andmete kasutamise toetamist.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Kalandusandmete kogumise toetuse rakendamise seotud kulud on abikõlblikud ning neid rahastatakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist. Vastavalt Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskavale on meetme eelarve koos tulemusreserviga 7 035 510 eurot, millest eesti poolne kaasfinantseering on 20%. Vastavalt kalandusturu korraldamise seaduse paragrahv 5 lõikele 2 kehtestab fondi toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse igaks eelarveaastaks meetmete ja vajaduse korral tegevuste kaupa valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitati õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile. Rahandusministeerium kooskõlastas määruse eelnõu vaikimisi, Keskkonnaministeerium kooskõlastas märkustega, mis võeti arvesse.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler